

§ 139

**Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle
sinisten valtuustoryhmän aloitteesta lasten ja nuorten turvallisuuden takaamiseksi**

HEL 2020-008030 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta toteaa, että aloitteessa tunnistetut toimenpidetarpeet ovat erityisen tärkeitä ja ajankohtaisia, joihin Helsingin kaupungilla on parhaillaan meneillään useita laajoja kehittämissuunnitelmia ja hankkeita. Tästä syystä kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta ei näe uudelle erilliselle lasten ja nuorten turvallisuuden edistämisen ohjelmalle tarvetta tällä hetkellä.

Lasten ja nuorten hyvinvointi ja syrjäytymisen ehkäisy ovat Helsingin strategisia päämääriä, jotka näkyvät Helsingin hyvinvointisuunnitelman 2019–2021 painopisteenä. Painopisteen sisältö muodostaa kaupungin lakisääteisen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman (lastensuojelulaki 12 §), jonka avulla ohjataan, johdetaan ja kehitetään kaupunkiyhteisöissä lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia edistävää työtä. Suunnitelma on konkreettinen toimintaohjelma, jonka tavoitteena on edistää lasten ja nuorten hyvinvointia, tukea lasten ja nuorten terveellisiä ja turvallisia elinympäristöjä sekä vahvistaa vanhemmuutta, ehkäistä lasten ja nuorten syrjäytymistä, ehkäistä ylisukupolvista ja alueellista syrjäytymistä, vähentää kiusaamista ja yksinäisyyden kokemuksia sekä vahvistaa tietoperustaisuutta nuorten palvelujen suuntaamisessa ja kehittämisessä. (hel.fi)

”Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan on valittu sellaisia keskeisiä tavoitteita ja toimenpiteitä, jotka olemassa olevan tiedon perusteella on arvioitu kaikkein vaikuttavimmiksi ja tärkeimmiksi. Useat toimenpiteet toteutetaan kaupunkitasoisesti, eli johdetaan usean toimialan yhteistyönä. Yksittäisten verkostojen ja työryhmien toiminnasta on muodostettu toimintakokonaisuus, jossa huomioidaan lasten, nuorten ja lapsiperheiden tarpeita, elämäntilanteita ja hyvinvoinnin kasvattamista sekä henkilöstön moniammatillisen osaamisen lisäämistä.” (hel.fi)

Helsingissä on parhaillaan menossa lasten ja nuorten mielenterveyspalveluiden laaja-alainen kehittämistyö, jossa myös kulttuurin ja vapaa-ajan palveluiden nuorisopalvelukokonaisuus on tiiviisti mukana. Kehittämistyössä on muodostettu useita toimenpide-ehdotuksia aloitteessakin mainittuihin asioihin, joiden konkreettista työstöä ja toimeenpanoa

tehdään parhaillaan. Perheväkivallan ehkäisyn ja hoidon osalta sosiaali- ja terveyspalveluissa on myös menossa mittava kehittämistyö.

Kaupunkistrategian kärkihanke Mukana-ohjelma (eriarvoisuuden vähentämisen ja nuorten syrjäytymisen ehkäisyn kaupunkistrategiahanke vuosille 2017-2021) sisältää myös konkreettisia ja laaja-alaisia kehittämistoimenpiteitä aloitteessa mainittuihin haasteisiin. Mukana-ohjelmalla tavoitellaan systeemistä muutosta, jonka myötä lasten ja nuorten syrjäytyminen, ylisukupolvisen syrjäytymisen periytyminen ja alueellinen eriytyminen vähenevät Helsingissä.

Kiusaamisen estämiseksi ja siihen puuttumiseksi on kaupungilla parhaillaan käynnissä KV013 - kiusaamisen vastainen ohjelma. KVO13 on 13-kohtainen ohjelma, johon on kerätty keinoja kiusaamista vastaan. Se on työkalupakki kiusaamisen ennaltaehkäisyyn, puuttumiseen ja jälkihoitoon. Sen tarkoituksena on auttaa tunnistamaan kiusaaminen ja opettaa reagoimaan siihen oikein. Tavoite on tehdä kiusaamisen vastaisesta ohjelmasta koko kaupungin yhteinen asia.

Nuoriin kohdistuvan ahdistelun ja seksuaaliväkivallan estäminen

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan nuorisopalvelut on viime vuosina tehnyt useita toimenpiteitä nuorten seksuaalisen häirinnän ehkäisemiseksi ja siihen puuttumiseksi nuorisotyössä. Vuonna 2019 Helsingin kaupungin nuorisotyöntekijöille järjestettiin teemasta useita koulutuksia yhteistyössä Nuorten Exitin, poliisin, Väestöliiton sekä Pelastakaa Lapset ry:n kanssa. Nuorisotyöntekijöiden työn tueksi julkaistiin Helsinkiin räätälöity opas ”El seksuaaliselle kaltoinkohtelulle - Opas seksuaalisen kaltoinkohtelun ehkäisemiseksi ja siihen puuttumiseksi nuorisotyössä”, jossa muun muassa autetaan ja kannustetaan ohjaajia keskustelemaan aiheesta nuorten kanssa. Lisäksi nuorisotiloilla toteutettiin teeman liittyvä julistekampanja suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Kampanjalla muistutettiin nuoria niin omien rajojen kuin toisten koskemattomuuden tärkeydestä.

Nuorisopalvelut on toiminut vuosina 2019–2020 kumppanina valtakunnallisessa nuorisoalan kehittämiskeskus Koordinaatin Groomingin tunnistaminen ja ennaltaehkäisy nuorisotyössä –hankkeessa. Hankkeen kautta nuorisotyöntekijät ovat myös saaneet koulutusta ja monipuolista ajankohtaista materiaalia työnsä tueksi. Koulutusta ja materiaaleja on saatavilla avoimena verkosta Koordinaatin verkkosivuilta. Vuonna 2020 hankkeen tiimoilta ilmestyi yhteistyössä rakennettu julkaisu: ”Kysy, koh-
taa ja kuuntele: opas seksuaalisen houkuttelun ja seksuaaliväkivallan ennaltaehkäisyyn nuorisotyössä.”, joka sisältää kattavan paketin nuorisotyöntekijöiden osaamisen vahvistamiseksi.

Helsingin kaupungin nuorisopalvelut koordinoi valtakunnallista digitaalisen nuorisotyön osaamiskeskusta, jonka tehtävänä on vuosina 2020-23 muun muassa vahvistaa nuorisotyöntekijöiden osaamista ja tietoisuutta digitaalisen median mahdollisuuksista ja riskeistä sekä tukea hallinnonalojen välistä koordinaatiota nuorten somehoukuttelun ehkäisemiseksi. Aihe tulee näin olemaan esillä Helsingin kaupungin nuorisotyössä myös jatkossa.

Nuorisopalvelut on ollut yhteistyössä myös Helsingin kasvatuksen ja koulutuksen toimialan groomingin vastaisessa ”Turvallisesti mediassa ja maailmalla – lapsiin ja nuoriin kohdistuvien seksuaalirikosten ehkäisy (ml. grooming)”- hankkeessa, jonka tiimoilta on tulossa saataville virtuaalivalmennusta nuorten parissa työskenteleville kaupungin työntekijöille.

Verkkomaailmassa tapahtuvan kiusaamisen ja häirinnän estämiseen paneudutaan myös Helsingin kaupungin nuorisopalveluiden koordinoimassa valtakunnallista Non-toxic –syrjimätön pelikulttuuri -hankkeessa (2017-2021). Non-toxit -hankkeessa nuorten pelikulttuuria ja pelitoimintaa kehitetään kaikille avoimeksi ja turvalliseksi, vihapuheesta ja häirinnästä vapaaksi harrastukseksi.

Nuoret ovat itse nostaneet kiusaamiseen puuttumisen ja häirinnän estämisen viime vuosina esiin yläkoululaisille suunnatussa Helsingin osallistavan budjetoinnin mallissa – RuutiBudjetissa. Vuoden 2018 Ruuti-budjetissa nuorten koulukiusaamiseen puuttuminen oli yksi toivotuimmista toimenpide-ehdotuksista. Nuorten ideoinnin pohjalta syntyi nuorten oma #sydän- niminen kampanja kiusaamisen vähentämiseksi, jolle myönnettiin rahoitus vuodelle 2019. Kampanjan avulla nuoret halusivat kertoa, että tarvitsemme parempia menetelmiä kiusaamisen vähentämiseksi, sekä vaikuttaa asenteisiin ja taitoihin siten, että nuoret ja aikuiset, erityisesti koulun henkilökunta, pystyvät ehkäisemään kiusaamista ja syrjintää. Lisäksi nuoret halusivat herättää keskustelua aiheesta, koota ajankohtaista tietoa ratkaisuihin ja madaltaa kynnystä hakea apua, sekä näin vähentää kiusaamista. Kampanjaan kuului ”Maailman onnellisin maa” -lyhytelokuvan tekeminen sekä tapahtumia Malmitalolla ja kouluissa. Lisätietoja: <http://munstadi.fi/sydan/>

Nuorten Omat Rajat ja Turvallisuus -kampanja on syksyllä 2020 toteutettava nuorten aloitteesta lähtenyt Ruuti-toimenpide, jolle myönnettiin rahoitus vuoden 2019 RuutiBudjetista. Kampanjan tavoitteena on antaa nuorille tietoa ja turvataitoja nuorten kokeman häirinnän sekä väkivallan ehkäisyyn. Tämän lisäksi kampanjalla halutaan vahvistaa nuorten sosiaalisia taitoja sekä antaa heille voimavaroja ja selviytymiskeinoja puolustaa itseään sekä pitää huolta omista rajoistaan. Idea kampanjasta on alun perin lähtöisin kahdelta Laajasaloiselta nuorelta, joiden koke-

musten mukaan seksuaalisesta häirinnästä ei puhuta tarpeeksi. Lisätietoja: <http://nuortenymparistotila.munstadi.fi/nuorten-turvataitokampanja/>

Lasten ja nuorten turvallisuuteen tulee kiinnittää huomiota kaikessa kaupungin toiminnassa. Nuorisotyön yhtenä tehtävänä on yhdessä nuorten kanssa tehdä kestävämpää, turvallisempaa ja toimivampaa Helsinkiä. Nuorisopalveluissa kohdennetaan voimavaroja heikommissa olevien nuorten tueksi ja työtä tehdään siellä, missä sitä eniten tarvitaan. Enemmän tukea tarvitseville nuorille tarjotaan yksilöllistä tukea, monipuolista kunkin nuoren tilannetta tukevaa toimintaa sekä tarvittaessa ohjausta sopivan avun piiriin. Viime vuosina nuorisopalveluissa on lisätty resursseja etsivään ja jalkautuvaan nuorisotyöhön, jotka osaltaan ehkäisevät syrjäytymistä ja lisäävät turvallisuutta Helsingissä. Jalkautuva nuorisotyö jalkautuu päivittäin puistoihin, kauppakeskuksiin, rautatieasemalle sekä muihin nuorten suosimiin ajanviettopaikkoihin ja on näin läsnä nuorten keskuudessa ja heidän tukena. Jalkautuva nuorisotyö havainnoi nuorten liikehdintää ja ajankohtaisia ilmiöitä yhteistyössä poliisin ja muiden toimijoiden kanssa.

Esittelijä

nuorisoasiainjohtaja
Mikko Vatka

Lisätiedot

Tiina Nurmi, suunnittelija, puhelin: 310 89121
[tiina.nurmi\(a\)hel.fi](mailto:tiina.nurmi(a)hel.fi)

Liitteet

- 1 Ryhmäaloite 17062020 Terho Sampo, Sinisten ryhmäaloite lasten ja nuorten turvallisuuden takaamiseksi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginkanslia on pyytänyt kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnalta lausuntoa 30.9.2020 mennessä sinisten valtuustoryhmän aloitteesta lasten ja nuorten turvallisuuden takaamiseksi, jossa esitetään toimenpiteitä koulukiusaamisen, perheväkivallan ja nuoriin kohdistuvan ahdistelun estämiseksi. Lisäksi aloitteessa esitetään, että Helsingin kaupunki toteuttaa laaja-alaisen ohjelman lasten ja nuorten turvallisuuden edistämiseksi. Aloite on kokonaisuudessaan liitteenä.

Ryhmäaloitteesta on pyydetty lausuntoa myös kasvatus- ja koulutuslautakunnalta sekä sosiaali- ja terveyslautakunnalta.

Esittelijä

nuorisoasiainjohtaja
Mikko Vatka

Lisätiedot

Tiina Nurmi, suunnittelija, puhelin: 310 89121
tiina.nurmi(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Ryhmäaloite 17062020 Terho Sampo, Sinisten ryhmäaloite lasten ja nuorten turvallisuuden takaamiseksi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano